

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET
MINISTRY OF FINANCE

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri

Julkisen hallinnon tietoarkkitehtuuri

Loppuraportti

Liite 4: Päätietyhmien tunnistaminen

versio 1.0

Päiväys 4.4.2012

1 Päätietyryhmät ja tietoryhmät

Päätietyryhmät muodostavat tietoryhmien hierarkian ylimmän tason. Päätietyryhmät kuvaavat tietotarpeita yleisissä prosesseissa tai palveluissa. Päätietyryhmien kuvaamisen tavoitteena on laajan tietokokonaisuuden jäsentäminen hallittaviin loogisiin kokonaisuuksiin.

Tietoryhmien listaus on ennen kaikkea työväline, jota tarvitaan kuvaamaan kehittämistarpeita ja osoittamaan, missä tietoa jo hyödynnetään tai olisi syytä hyödyntää.

Julkisen hallinnon tietoarkkitehtuurin liitteen 3 Tiedot-toiminnot –matriisissa on listattu päätietyryhmiä ja tietoryhmiä, jotka liittyvät Valtiotason toiminta-arkkitehtuuriprojektin (VALO) muodostamiin yhteisiin toimintoihin tai prosesseihin. Koska kuvatut toiminnot ja prosessit ovat varsin abstraktilla ja yleisellä tasolla, saadaan tietoryhmistäkin saman abstraktiotason kokonaisuuksia. Julkinen hallinto, käsittäen valtiohallinnon, kuntien ja julkisyhteisöjen muodostaman kokonaisuuden, sisältää monen toimialan tietoryhmien käsittelyä. Tämä kuvaustaso johtaa helposti siihen, että jokainen abstrakti käsite tai tietoryhmä liittyy lähes jokaiseen kuvattuun toimintoon.

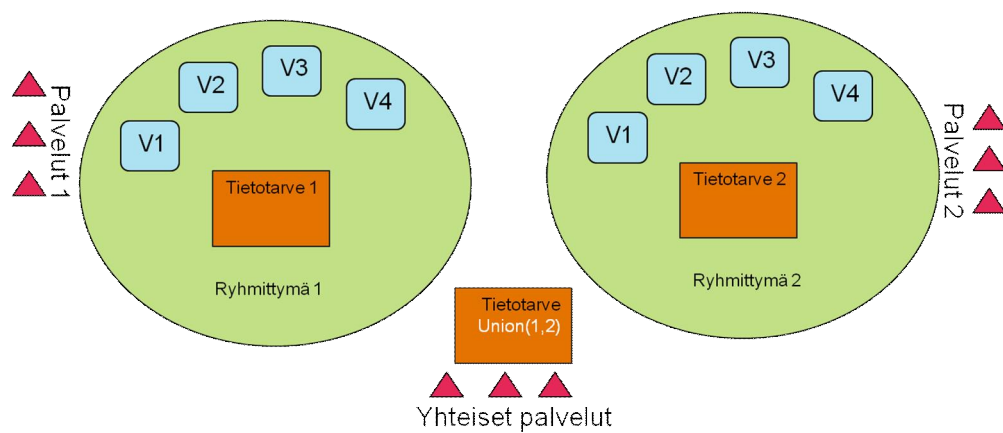
Tunnistetut tietoryhmät edustavat listanomaisesti sellaisia tietoryhmiä, joita julkisen hallinnon toiminnassa käytetään. Listassa ei ole huomioitu erilaisia näkökulmia, joista tietotarpeet muodostuvat. Kun halutaan analysoida, mitä tietoryhmää käytetään missäkin toiminnossa tai prosessissa, tulisi sekä prosessien että tietoryhmien olla konkreettisempia ja niiden näkökulmat tulisi myös kuvata. Näkökulmalla tarkoitetaan esimerkiksi, onko logistiikkatieto tietoa tavaroiden siirtämisestä paikasta toiseen, siihen liittyvistä välineistä jne. vai onko se mahdollisesti tietoa informaation siirtoon (esim. rahavirrat) liittyvästä logistiikkatiedosta.

Valtiotason tietoarkkitehtuuriprojektin (VATI) työpajassa testattiin pienellä ryhmällä organisaatioita, voidaanko tiedot-toiminnot matriisilla tunnistaa ne toiminnot ja prosessit, jotka käyttävät samoja tietoja. Pisteytysmenetelmän avulla pyritään havaitsemaan toisaalta ne tietoryhmät, joita käytetään eniten ja toisaalta mistä toiminnoista kyseisiä tietoryhmiä käytetään. Näin muodostuvien keskittymien osalta voidaan suunnitella joko uusia yhteisiä tietovarantoja tai palveluja niiden tietojen osalta, joita yleisesti käytetään toiminnoissa samanaikaisesti. Analysoitujen kohteiden määrä projektissa oli varsin pieni, minkä vuoksi niistä ei ollut realistista tehdä julkisen hallinnon taseisia johtopäätöksiä. Jo tämän otoksen perusteella saatiin tuloksia, jotka osoittavat menetelmän käyttökelpoisuuden. Tulosten parempi laatu ja edustavuus edellyttävät kuitenkin tietojen ja toimintojen konkreettisempaa määrittelyä kuin mihin tässä projektissa oli resursseja.

Johtopäätöksenä kokeilusta voidaan todeta, että menetelmää kannattaa ensisijaisesti soveltaa toistensa kanssa läheistä yhteistyötä tekevien virastojen ryhmittymissä. Ryhmittymän käyttämät toiminnot tai prosessit sekä niissä esiintyvät tiedot päätietyryhmätasolla tulee kuvata konkreettisesti. Toimintojen ja tietojen muodostamasta matriisista voidaan analysoida tietojen käytön tarpeita. Lisäksi voidaan tunnistaa mahdollisia tarpeita uusille tiedoille ja tietovarantoille yhdistäville palveluille tai kokonaan uusille tietovarannoille.

Menetelmän soveltamista voidaan jatkaa käymällä läpi useita samoin perustein muodostettuja ryhmittymiä. Ryhmittymien tuloksista voidaan laatia yhteenvetotaulukot, joissa kuvataan ryhmien välisiä tietotarpeita. Yhteenvetotaulukkoa analysoimalla voidaan jo suurella todennäköisyydellä löytää uusia yhteisiä palveluehdokkaita.

Systemaattisen menetelmään perustuva kokonaiskuva tietotarpeista avaa mahdollisuuksia havaita sellaisia uusia palvelu- ja tietovarantotarpeita, jotka muuten jäisivät havaitsematta. Kuva 1 esittää yksinkertaistettua mallia yhteisten palvelujen tunnistamisesta. Ryhmittymät koostuvat joukosta viranomaisia (V1-V4). Viranomaisten yhteisen tietotarpeen pohjalta voidaan määritellä ryhmittymälle yhteisiä palveluja. Jatkamalla analyysiä ryhmittymien välisten yhteisten tietotarpeiden tunnistamisella voidaan löytää useammalle ryhmittymälle yhteisiä palveluehdokkaita. Periaatteessa näin analyysiä jatkamalla on mahdollista tunnistaa jopa julkisen hallinnon taseisia yhteisiä palveluja.

Kuva 1. Yhteisten palvelujen tunnistaminen ryhmittymien tietotarpeista